

Nr 740

Av herr **Bengtson**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 169, angående statstjänstemännens löner under åren 1962 och 1963 m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 169 till årets riksdag avges vissa förslag till lönegradsändringar. Bl. a. ändras lönen för tjänst som småskollärare i lönegraden Ao 10 till Ao 13, och i konsekvens härmed föreslås tjänster för speciallärarutbildade småskollärare uppflyttade 3 lönegrader.

Vid statens skolor för döva tjänstgör tre lärarkategorier med småskollärarexamen eller därmed jämförlig examen som grundutbildning, nämligen biträdande lärare med tvåårig utbildning vid dövlararseminariet samt lärare vid skolhemmet och förskollärare, båda med ettårig utbildning därstädes. För närvarande utgår lön för biträdande lärare och för skolhems-lärare enligt lönegraden Ao/Ae 13 och för förskollärare enligt Ae 12. Kungl. Maj:t föreslår Ae 16 för biträdande lärare och skolhems-lärare. Någon ändring av lönen för förskollärare för döva föreslås icke. Förslaget grundar sig på den mellan civildepartementet och tjänstemännens huvudorganisationer den 19 april i år träffade överenskommelsen.

Under löneförhandlingarna har krav på lyftning av lönen för dövskolans förskollärare avvisats, då civildepartementets representanter ansåg oklarhet råda om kompetensvillkoren för dylik tjänst.

Förskolverksamhetens betydelse för de döva barnens utveckling kan knappast överskattas. Det gäller här att under samma former som förskolearbetet med normala barn bedrivs påverka det döva barnets tal- och språkutveckling, att m. a. o. i lekform driva en intensiv och systematisk hörsel- och annan sinnesträning, språkperceptionsövningar och talträning. Under barnens mest receptiva ålder skapas här förutsättningar för att dövskolan skall kunna fullfölja sina viktigaste uppgifter, nämligen att bryta de dövas isolering, att främja en i möjligaste mån naturenlig språkutveckling hos eleverna och att därmed möjliggöra en social anpassning av elevklientelet. För fullgörande av dessa uppgifter erfordras lärare med speciella personliga egenskaper och förutsättningar och med förutom gedigen pedagogisk utbildning goda insikter i bl. a. barnpsykologi, fonetik och metoder för hörselmätningar samt psykologiska provningar. I fackkretsar råder den uppfattningen, att kompetenskraven för lärare på dövskolans nybörjarstadium snarare bör vara högre än de för närvarande föreskrivna.

Enligt riksdagens beslut i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 104 vid 1953 års riksdag fordras för inträde vid dövlararseminariets linjer för ovan nämnda lärarkategorier inom dövskolan småskollärarexamen eller därmed jämförlig examen. Under den tid seminariet utbildat förskollärare

för döva, har examen avlagts av 24 sådana lärare av vilka 9 haft småskollärarexamen som grundutbildning. Innevarande läsår är samtliga tre lärarkandidater på förskollärlinjen småskollärare. De är kontraktbundna 3 år efter avlagd examen.

För närvarande finns ett 15-tal förskolor för döva i landet. Det är angeläget att denna verksamhet utbygges och utvecklas ytterligare och icke inskränkes på grund av lärarbrist. Endast förskolan för döva i Boden, där fyra lärare är anställda, är helt statlig. Övriga förskolor för döva drivs av kommuner och landsting med statsbidrag. Den omständigheten, att utfallet av den statliga löneuppgörelsen blir normgivande för kommunförbundens ställningstagande i lönefrågan, varvid flertalet förskollärare för döva berörs, måste i detta sammanhang särskilt beaktas liksom det förhållandet att lärarna är kontraktbundna tre år efter examen.

Den uppkomna situationen har skapat stor oro bland berörda lärare, även bland dem med förskollärarkompetens, vilka beträffande såväl kompetenskrav som teoretisk utbildning vid dövlararseminariet är helt jämställda med skolhemsläraarna. Det bör vara en angelägen uppgift för förskolornas huvudmän att skapa sådana anställnings- och lönevillkor för lärarna att en befarad avgång motverkas, att rekryteringen tryggas och att lärarna stimuleras i sitt viktiga och krävande arbete med sina svårt handikappade elever.

Principiellt bör en avtalsöverenskommelse respekteras, och det skulle leda till oanade och icke önskvärda konsekvenser om riksdagen fattade beslut i strid mot ingångna avtal. I detta mycket speciella fall har emellertid ett befogat konsekvenskrav tillbakavisats på grund av felaktiga informationer om kompetensvillkoren för ifrågavarande tjänster jämte bristande kännedom om tjänstgöringens art. Av denna anledning och med erinran om riksdagens år 1953 fattade och alltfört gällande beslut beträffande inträdesfordringarna till dövlararseminariets förskollärlinje hemställer jag,

att riksdagen uppdrager åt Kungl. Maj:t att i konsekvens med justeringen av småskollärares löneställning vidtaga motsvarande lönegradsändring för fyra förskollärartjänster vid statens förskola för döva i Boden att gälla fr. o. m. den 1 juli 1962.

Stockholm den 21 maj 1962

Torsten Bengtson